

انتظارات از دولت سیزدهم ۱۴۰۰-۱۴۰۴

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی های اقتصادی

- عزم راسخ برای انجام اصلاحات ساختاری سخت، ولی ضروری برای اصلاح اقتصاد کشور حتی به بهای اصابت و برخورد جدی با گروه‌های ذینفع از استمرار وضعیت نابسامان فعلی
- توقف توزیع فقر، و افزایش درآمد همه و نه صرفاً برخی گروه‌های قلیل از طریق تامین رشد پایدار اقتصادی و توزیع برابر فرصت‌ها
- واقع بینانه‌کردن تحقق رشد اقتصادی بالا و تورم تک‌نرخی نه فقط برای یک سال بلکه برای بازه‌ای بلندمدت
- ارتقاء منزلت و جایگاه جامعه از طریق تسهیل استفاده از فرصت‌ها برای کارآفرینی و کسب شغل شرافتمندانه و نه با کمک اعانه‌دهی

✓ مردم‌گشش اصلاحات ساختاری را دارند ولی دیگر گشش فریب‌خوردن بابت وعده‌های موقتی و بی‌سرانجام دولتمردان را ندارند.

✓ کسب نام نیک و عملکرد موفق هر دولت، در گرو انجام اصلاحات ساختاری است نه پول‌پاشی و اداره نادرست اقتصاد

اولویت‌های پیشنهادی برای محورهای کاری دولت آینده

برای دستیابی به ثبات اقتصادی و اقتصاد رقابتی، محورهای کاری دولت آینده می‌باید با تاکید بر تحقق اولویت‌های زیر باشد:

۱. تک رقمی کردن تورم

۲. بهبود محیط کسب و کار با اولویت‌دهی به رفع موانع برای ظهور بنگاه‌های جدید

۳. افزایش رقابت‌پذیری و تقویت برون‌گرایی ضمن رفع تبعیض‌ها

۴. تجدید ساختار دولت

۵. کاهش نرخ بیکاری و افزایش نرخ مشارکت اقتصادی

۶. بهره برداری کارآمد و بهینه از منابع طبیعی و زیست محیطی

۱. تک رقمی کردن تورم

تورم بالا یکی از اجزای مهم نبود ثبات اقتصادی و همچنین کاهش قدرت خرید جامعه است. تورم دورقمی و از دست دادن ثبات اقتصادی، فضای نااطمینانی و عدم قطعیت را در اقتصاد تشدید می کند. ضرورت دارد ضمن اقدام برای کاهش نرخ تورم، به طور جدی از اعمال هر نوع سیاست اقتصادی ناسازگار با این هدف، جلوگیری گردد.

اقدامات مورد انتظار:

- انجام اصلاحات ساختاری با تاکید بر کاهش مستمر کسری عملیاتی بودجه دولت از طریق کاهش هزینه ها و تقویت پایه های مالیاتی
- تقویت استقلال بانک مرکزی
- تاکید بر اعمال انضباط پولی و مالی، ایجاد تعادل در عرضه و تقاضای نقدینگی در کشور و کنترل دقیق رشد پایه پولی
- حذف زمینه های ایجاد نااطمینانی، عدم قطعیت و افزایش ریسک در اقتصاد کشور

۲. بهبود محیط کسب و کار با اولویت‌دهی به رفع موانع برای ظهور بنگاه‌های جدید

بنا بر شواهد بین‌المللی محیط کسب و کار ایران برای انجام فعالیت‌های اقتصادی مساعد نیست. موارد ذیل از جمله اقدامات اولویت‌دار در زمینه رفع موانع اداری و بهبود محیط کسب و کار است.

اقدامات مورد انتظار:

- تسهیل اجرای رویه ورشکستگی برای خروج بنگاه‌های ناکارآمد و ایجاد فضا برای ورود بنگاه‌های جدید
- حذف واقعی دخالت و تصدی‌گری دولت در اقتصاد از کانال حذف تسلط مالکیت و مدیریت دولتی در فعالیت‌های اقتصادی
- یکسان‌نگری و عدم تبعیض در اعطای امتیازات یا تشویق‌ها به کلیه فعالان اقتصادی
- اجرای واقعی مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر کسب و کار و افزایش تعامل با بخش خصوصی در زمینه تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری
- حذف موانع اداری، پیچیدگی‌ها و سخت‌گیری‌ها در حوزه اجرای کلیه قوانین و مقررات مربوط به انجام کسب‌وکار در کشور با تاکید بر حوزه مقررات مالیاتی، تامین اجتماعی و گمرکی
- تقویت حاکمیت قانون، اجرای صحیح و بموقع قوانین و مقررات و حذف برخوردها و اعمال سلايق شخصی به ویژه در حوزه مقررات تامین اجتماعی

۲. بهبود محیط کسب و کار با اولویت‌دهی به رفع موانع برای ظهور بنگاه‌های جدید - ادامه

اقدامات مورد انتظار:

- تاکید و اهمیت دهی به شناسایی و آشکارسازی پتانسیل حوزه‌های مولد و سودآور دارای مزیت‌های رقابتی و کمک به خروج فعالیت‌های اقتصادی ناکارآمد مبتنی بر استفاده از منابع ارزان و دریافت حمایت‌های دولتی
- تاکید ویژه بر توسعه بخش گردشگری و تامین الزامات توسعه این بخش بویژه در زمینه تامین زیرساخت های لازم
- تنظیم سیاست‌های منطقی تحریک تقاضا با الزام محدودیت عدم افزایش مطالبات غیرجاری نظام بانکی
- تسویه کامل بدهی‌های دولت به بخش خصوصی
- اجرای کامل و دقیق اصلاح نظام بانکی با هدف واقعی کردن نرخ سود و رقابتی کردن بازار پول و همچنین تسهیل دسترسی فعالان اقتصادی به منابع مالی
- حذف مقررات زائد و دست و پاگیر و ارتقاء شفافیت در بازار سرمایه به منظور استفاده موثر از این بازار برای تامین مالی سرمایه‌گذاری‌ها و فعالیت‌های اقتصادی

۳. افزایش رقابت‌پذیری و تقویت برون‌گرایی ضمن رفع تبعیض‌ها

عدم مشارکت فعال اقتصاد ایران در زنجیره‌های ارزش جهانی، شکل‌گیری و توسعه فعالیت‌های اقتصادی انحصاری و شبه انحصاری، استمرار تخصیص یارانه انرژی، نظام دو نرخ ارز و سیاست‌های تعرفه‌ای غیرمنطقی نامتوازن، مصادیق روشنی از رقابتی نبودن اقتصاد کشور است.

اقدامات مورد انتظار:

- تجدید رویکرد، ساختار و ماهیت مرکز شورای رقابت از قیمت‌گذاری کالاها به تدوین سیاست‌های لازم برای حذف انحصارات در اقتصاد کشور
- یکسان‌سازی و واقعی‌کردن نرخ ارز و پرهیز از تبدیل فرصت مزیت نرخ ارز افزایش‌یافته برای توسعه صادرات به تهدید تحمیل هزینه جدید از ناحیه شوک کاهش آن
- حذف الزام قیمت‌گذاری
- حذف یارانه‌های انرژی
- تنظیم و اجرای برنامه متوازن و منطقی سازی نظام تعرفه‌ای کشور
- رفع ممنوعیت‌های غیرشرعی در تجارت کشور و منوط کردن ایجاد هر نوع محدودیت صرفاً از طریق استفاده از ابزارهای فنی
- تقویت تعامل موثر با کشورهای خارجی با هدف جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و مشارکت فعال در زنجیره ارزش جهانی

یکی از چالش‌های مهم عدم اجرایی‌شدن برخی از سیاست‌های اقتصادی درست در دولت‌ها از طولانی بودن فرآیندها، تصمیمات غیرکارشناسی و همچنین بزرگ و صلب بودن بدنه اجرایی فرسوده دولت ناشی می‌شود. با توجه به دوران تحریم‌های اقتصادی، جبران عقب ماندگی‌های قبلی و انجام بموقع و سریع اصلاحات اقتصادی به دولتی مدبر، چابک و شجاع نیاز دارد.

اقدامات مورد انتظار:

- عدم اجازه ورود نفت به بودجه و افزایش سهم درآمدهای مالیاتی در بودجه از طریق معرفی و توسعه پایه‌های مالیاتی
- کاستن از مالکیت و مدیریت دولتی بر بنگاه‌های اقتصادی
- استفاده از نیروهای کارآمد متخصص کارشناسی در بدنه سیاست‌گذاری دولت
- تقویت پاسخگویی و ارائه آمار و اطلاعات شفاف و بموقع به جامعه
- الزام دولت به انجام کلیه تعهدات آن در قبال بخش خصوصی و اعمال تنبیهات و جرایم برای دستگاه‌های دولتی متخلف
- تلاش برای ایجاد ارتباط پویا و همسو بین برنامه‌های کلان توسعه، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و برنامه و اقدامات دولت
- کاستن از ناکارایی طرح‌های عمرانی از مسیر اجرای واقعی واگذاری آنها به بخش خصوصی از طریق خرید خدمات و مشارکت عمومی-خصوصی

۵. کاهش بیکاری و افزایش نرخ مشارکت اقتصادی

افزایش نرخ بیکاری به ویژه بیکاری جوانان تحصیلکرده و بحران رشد منفی بهره‌وری نیروی کار در کشور از چالش‌های مهم اقتصاد ایران است که از عدم رشد اقتصادی مناسب و عدم امکان جذب نیروهای کارآمد کیفی در بخش‌های مولد اقتصادی کشور ناشی می‌شود.

اقدامات مورد انتظار:

- توسعه و فرصت‌دهی به کارآفرینان جوان و استارت‌آپ‌ها و فعالیتهای دانش بنیان از طریق رفع موانع اداری برای تسهیل حضور و فعالیت آنها ضمن ارائه مشوق‌های مالی اثر بخش در بازه زمانی مشخص و کوتاه‌مدت
- تاکید بیشتر بر توسعه بخش خدمات به ویژه خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات و دیجیتال
- تسهیل جذب سرمایه‌گذاران خارجی در بخش‌های اقتصادی از جمله صنعت و خدمات
- توسعه فعالیت در زمینه صادرات توسط بنگاه‌های کوچک و متوسط در حوزه فعالیتهای کاربر با تمرکز بر راه‌یابی به بازارهای جهانی بخصوص بازارهای همسایه و کشورهای افریقایی

۶. بهره‌برداری کارآمد و بهینه از منابع طبیعی و زیست محیطی

محدودیت منابع طبیعی کشور به ویژه منابع آبی با توجه به تحولات اقلیمی از چالش‌های مهم کشور ایران است. جزء تفکیک ناپذیر تنظیم هر نوع سیاست اقتصادی مبتنی بر افزایش سرمایه‌گذاری، تولید صادرات، می‌باید مبتنی بر توجه به محدودیت منابع طبیعی، و تدوین و تصویب هر نوع سیاستی می‌باید در سازگاری و همسویی با برنامه‌های کلان بلند مدت حفظ پایدار منابع آب و سایر منابع زیست محیطی کشور، صورت گیرد.

اقدامات مورد انتظار:

- استفاده از ابزارهای سیاستی در رابطه با تعیین هزینه- فایده انتخاب گزینه‌های نیل به خودکفایی در مقابل رشد تولیدات رقابتی با وابستگی کم به منابع محدود طبیعی به خصوص منابع محدود آب
- ایجاد محدودیت در تولید کالاها و خدمات فاقد مزیت رقابتی و با وابستگی بالا به منابع محدود و حذف کلیه مشوق‌های مربوط
- افزودن الزام بر خورداری از توجیه زیست محیطی در کلیه طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری در کشور
- ارائه، اجرای دقیق و پایش منظم برنامه کلان مدیریت بهینه منابع طبیعی و زیست محیطی کشور با توجه به تغییرات اقلیمی